

Seat No. : _____

MM-146

March-2019

M.A., Sem.-IV

508 : PHILOSOPHY (Philosophy of Kant)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : જમણી બાજુના અંક પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

1. (a) કાન્ટની કોપરનિકોનીયન ક્રાંતિ સમજાવો. 14

અથવા

ક્રિટિક ઓફ પ્યોર રીઝનની મુખ્ય સમસ્યા સમજાવો.

(b) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર આપો : (કોઈપણ ચાર) 4

(1) કાન્ટ કયા મતને જ્ઞાતા નિરપેક્ષ વાસ્તવવાદ તરીકે ઓળખાવે છે ?

(2) વિશ્લેષક વિધાનો હમ્મેશા કેવા પ્રકારના હોય છે ?

(3) સંશ્લેષક વિધાન એટલે શું ?

(4) વિશ્લેષક વિધાન એટલે શું ?

(5) સંશ્લેષક વિધાનના પ્રકારો જણાવો.

(6) ક્રિટિકના ત્રીજા વિભાગનું નામ જણાવો.

2. (a) દેશનું તાત્વિક અને મૂળગામી નિરૂપણ સમજાવો. 14

અથવા

કાન્ટના દેશ અને કાળના સિદ્ધાંતનું સમીક્ષાત્મક મૂલ્યાંકન કરો.

(b) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર આપો : (કોઈપણ ચાર) 4

(1) 'ક્રિટિક ઓફ પ્રેક્ટીકલ રીઝન' ના લેખક કોણ છે ?

(2) દેશ અને કાળ અંગેનો ન્યુટનનો અભિગમ જણાવો.

(3) મૂળગામી જ્ઞાન એટલે શું ?

(4) 'ફિનોમિના' એટલે શું ?

(5) 'નોમીના' એટલે શું ?

(6) પ્રતિભાસમાન પદાર્થ એટલે શું ?

3. (a) વિચારરૂપોનું તાત્વિક પ્રમાણ્ય સમજાવો. 14
અથવા
કાન્ટનું મૂળગામી તર્કશાસ્ત્ર સ્પષ્ટ કરો.
- (b) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર આપો : (કોઈપણ ત્રણ) 3
- (1) મૂળગામી તર્કશાસ્ત્ર એટલે શું ?
 - (2) મૂળગામી ભ્રાંતિવિચાર એટલે શું ?
 - (3) સર્વદેશી નિર્ણયરૂપને અનુરૂપ શુદ્ધ વિભાવના કઈ છે ?
 - (4) નિષેધક નિર્ણયરૂપને અનુરૂપ શુદ્ધ વિભાવના કઈ છે ?
 - (5) સોપાધિક નિર્ણયરૂપને અનુરૂપ શુદ્ધ વિભાવના કઈ છે ?
4. (a) શુદ્ધ તર્કના તર્કાભાસોનું નિરૂપણ અને મૂલ્યાંકન કરો. 14
અથવા
પ્રથમ અને દ્વિતીય આંતરવિરોધ સમજાવો.
- (b) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર આપો : (કોઈપણ ત્રણ) 3
- (1) કાન્ટ અનુસાર 'ડાયલેક્ટિક' શબ્દનો અર્થ જણાવો.
 - (2) કાન્ટ અનુસાર ભ્રાંતિ ક્યારે થાય છે ?
 - (3) ત્રીજા આંતરવિરોધનું નામ જણાવો.
 - (4) કાન્ટ અનુસાર તર્કનો આદર્શ શું છે ?
 - (5) કાન્ટ અનુસાર તર્કાભાસો એટલે શું ?

Seat No. : _____

MM-146

March-2019

M.A., Sem.-IV

**508 : PHILOSOPHY
(Philosophy of Kant)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : Figure to the right indicate full marks.

1. (a) Explain Kant's Copernican Revolution. **14**

OR

Explain the basic problem of 'Critique of Pure Reason'.

(b) Answer the following Questions in **one or two** lines only. (Any **Four**) **4**

- (1) What do the Kant's identify the idea as Transcendental realism ?
- (2) Analytical proposition are of which type ?
- (3) What is Synthetic Judgement ?
- (4) What is Analytic Judgement ?
- (5) State the kinds of Synthetic judgement.
- (6) Name the third part of Critique.

2. (a) Explain Metaphysical and Transcendental exposition of Space. **14**

OR

Critically evaluate Kant's Doctrine of Space and time.

(b) Answer the following Questions in **one or two** lines only. (Any **Four**) **4**

- (1) Who is the author of 'Critique of Practical Reason' ?
- (2) State the Newton's view on space and time.
- (3) What is Transcendental knowledge ?
- (4) What is 'Phenomena' ?
- (5) What is 'Noumena' ?
- (6) What is Phenomenal Object ?

3. (a) Explain the Metaphysical deduction of categories. 14

OR

Clarify the Kant's Transcendental logic.

- (b) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any **Three**) 3

- (1) What is transcendental logic ?
- (2) What is transcendental Dialectic ?
- (3) What is the appropriate categories of universal forms of judgement ?
- (4) What is the appropriate categories of negative forms of judgement ?
- (5) What is the appropriate categories of hypothetical forms of judgement ?

4. (a) State and evaluate the paralogism of pure reason. 14

OR

Explain the first and second Antinomies.

- (b) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any **Three**) 3

- (1) What is meaning of 'dialectic' according to Kant ?
 - (2) When it happens Illusion according to Kant ?
 - (3) State the name of third antinomies.
 - (4) What the ideal of reason according to Kant ?
 - (5) What is Paralogism according to Kant ?
-